

tirsdag 9. november 1976
kl. 1015.

Statsministerens innlegg i finansdebatten 8. november 1976.

I trontaledebatten ga jeg uttrykk for det ønske at de politiske partiene i Stortinget ved budsjettbehandlingen ville vise forståelse for de oppgaver vi står overfor å løse i norsk økonomi. Jeg ga også uttrykk for det håp at partiene ville avstå fra valgtaktiske manøvringer og foreta en rasjonell vurdering av hovedspørsmålene i opplegget for den økonomiske politikken i 1977.

Det kan i dag konstateres at grupper som til sammen representerer vekslende flertall i Stortinget, i sin behandling av statsbudsjettet og nasjonalbudsjettet har vist moderasjon

- 2 -

og vilje til en realistisk vurdering av de økonomiske problemene. Regjeringen har med tilfredshet notert seg at henstillingen til de politiske partiene er blitt møtt med vilje til samarbeid.

Jeg har merket meg at opposisjonspartiene i sine særmerknader til Regjeringens opplegg har fremhevet enkelte spesielle saker og synspunkter. Fra flere er det blitt understreket et behov for å markere spesielle syn på den økonomiske politikken.

En må samtidig konstatere at det i de spesielle syn som er kommet til uttrykk er vanskelig å se noe samlet alternativ til Regjeringens budsjettforslag og økonomiske politikk.

Jeg sier dette fordi visse sider ved den debatt som er ført hittil kan virke noe forvirrende.

Med de sterke utfall som er kommet, særlig fra Höyre, kan en få det inntrykk at man på den ene siden har en feilslått og til dels maktesløs økonomisk politikk fra Regjeringens side, og en klar alternativ politikk meislet ut av opposisjonen.

Finansinnstillingen slik den foreligger, gir ikke noe grunnlag for at slike inntrykk blir skapt. Enhver regjering har i vårt parlamentariske demokrati en klar plikt til å ta konsekvensene av de syn som blir konkret formulert av et flertall i Stortinget.

En mindretallsregjering har en særlig oppfordring til var lydhørhet for klare ytringer i denne forsamlingen.

Jeg kan ikke lese innstillingen fra Finanskomiteén om den økonomiske politikken annerledes enn som en tilslutning fra et i hovedsak stort flertall i Stortinget til

alle vesentlige sider i Regjeringens budsjetter for neste år.

Høyres høyrøstede tale, langt mer enn partiets konkrete endringsforslag, bidrar til å vise all verden hvor alene de står i den økonomiske politikken, alene mer og mer klemt inn i det høyre hjørne i norsk politikk.

I løpet av høstmånedene er bildet av den internasjonale økonomiske situasjon blitt noe forskjøvet. Hovedinntrykket av den internasjonale konjunktursituasjon, og utsiktene for 1977 er fortsatt preget av vekst i produksjon og utenrikshandel. Men utviklingen i noen av de større europeiske land har ført til at det samlede konjunkturbildet viser en noe mer moderat vekst, eller kanskje en forsinkelse i konjunkturoppgangen i forhold til slik det så ut for noen måneder siden.

Her hjemme vil dette ha konsekvenser for avsetningsforholdene i enkelte av våre konkurranseutsatte næringer.

Derfor har Regjeringen besluttet å utarbeide en beredskapsplan med en rekke selektive sysselsettingstiltak. På grunnlag av erfaringene fra i fjor vinter vil vi kunne få disse tiltakene til å virke effektivt og smidig. Enkelte av tiltakene vil være spesielt rettet mot ungdomsledighet. Det gjelder særskilte yrkesopplæringstiltak, intern opplæring i bedriftene m.v.

Vi regner med at det ikke vil bli behov for så omfattende sysselsettingstiltak som forrige vinter, og vi regner med at ledighetstallene ikke vil bli så høye som de var da.

Avsetningsproblemene og sysselsettingsproblemene er knyttet til noen bestemte næringer, og til dels enkelte bedrifter. Det underliggende bildet av den norske økonomien

er imidlertid fortsatt at vi har en sunn økonomi med en høy aktivitet og betydelig vekst i produksjonen i det kommende år. Det ventes fortsatt høye investeringer i næringlivet.

Jeg har med interesse studert fellesmerknadene i budsjettinnstillingen om den internasjonale konjunktursituasjonen, og dens betydning for Norge. Jeg konstaterer at komitéen samlet slutter seg til den vurdering av konjunkturbildet som Regjeringen har gitt.

Jeg har også merket meg at komitéen legger vekt på en beredskapsholdning på grunn av den usikkerhet som tross alt preger det økonomiske bildet ved inngangen til 1977. Jeg tror Regjeringen og Finanskomitéen har det samme syn på dette problemet. Hvis det skulle vise seg at den inter-

nasjonale konjunkturutviklingen blir mindre gunstig enn det nå ser ut til, må vi være forberedt på og villige til å tilpasse de virkemidler i den økonomiske politikken som det er lagt opp til i budsjettet.

Det er en avgjørende viktig forutsetning for Regjeringens økonomiske opplegg at vi får til en eller annen form for en kombinert løsning for inntektsoppgjørene til våren. Med tilslutningen i Stortinget må en forutsette at dette også er tilfelle for et flertall i denne salen.

En kombinert løsning kan ikke finnes uten tilslutning fra de parter i arbeids- og næringsliv som omfattes av oppgjørene.

Det er et dårlig bidrag til å skape en tilslutning å gå ut med synspunkter som nærmest fratar de fagorganiserte lønnstakere muligheten for en rimelig andel av den økonomiske

veksten.

Et slikt standpunkt ville rive grunnen vekk fra en kombinert løsning.

Det ville åpne for oppgjørsformer som i beste fall kunne få betydelig sterkere inflasjonsvirkning, og i verste fall sette arbeidsfreden i fare i en krevende økonomisk situasjon.

Det skulle være unødvendig å understreke at ingen er tjent med dette.

Spørsmål i forbindelse med energipolitikken er viet interesse også i denne debatten.

Jeg nevnte i mitt innlegg i trontaleordskiftet at Norges energisituasjon er god sett i internasjonal sammenheng,

med betydelig innenlands tilgang av både kull, olje, gass og vannkraft.

Ut fra kortsynte og rent nasjonale vurderinger skulle det ikke være nødvendig med noen demping av energiforbruket i Norge. Men jeg understreket også at vi må anlegge en annen synsvinkel, både fordi vi står overfor en forventet økende internasjonal knapphet på energi, behovet for en annen fordeling internasjonalt av energibruk, og fordi ethvert energiforbruk er forbundet med miljøforstyrrelser.

Regjeringen har lenge arbeidet med energiøkonomisering. Allerede i St.meld.nr. 100 om norsk energipolitikk, som ble fremlagt i 1974, ble det lagt vekt på økonomisering i energiforbruket.

Regjeringen vil nå føre arbeidet med energisparing

videre. Arbeidet med energiøkonomisering vil omfatte alle sektorer hvor energi brukes.

I forrige måned ble det lagt fram tilråding fra det utvalg Regjeringen hadde oppnevnt i 1974 for å utrede behovet for energiøkonomisk forskning. Utvalget peker på behovet for en del spesielle forskningsoppgaver. Det understreker også behovet for å dra nytte av erfaringer og forskningsresultater fra utlandet.

I mange forskningsaktiviteter under Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd er man i full gang med å studere mulighetene for bedre energiøkonomi. Det gjelder i første rekke ved kraftoverføring og ved bruk av energi i industrien. Det gjelder også innen byggevirksomhet hvor varmeisolering er et viktig problem.

Av praktiske tiltak kan nevnes forslagene i St.prp. nr. 150 (1975-76) om økonomisk støtte til visse tiltak for bedre energiutnyttelse i industrien.

I budsjettforslaget for 1977 er det for første gang tatt med en post på ca. 2 mill. kroner til opplysningstiltak om energiøkonomisering.

Det arbeides også med nye og mer energiøkonomiske byggeforskrifter. Det er åpnet adgang til å gi husbanklån til energiøkonomiske tiltak i eldre boliger. Forskrifter i denne forbindelse til bli fremlagt i nær fremtid.

For å sikre en koordinering av Regjeringens arbeid med energiøkonomisering vil det bli oppnevnt et utvalg med representanter fra alle berørte departementer. Miljøverndepartementet vil som et ledd i dets koordinerende funksjon

i ressurs-spørsmål få formannsvervet i utvalget.

Industridepartementet vil fortsatt ha hovedansvaret for energipolitikken og herunder for å gjennomføre økonomiseringstiltakene.

Arbeidet med energiøkonomisering vil bli arbeidskrevende. Regjeringen vil derfor foreslå at administrasjonen på dette felt vil bli styrket, både i Miljøverndepartementet og i Industridepartementet.

Senterpartiet har i sine fraksjonsmerknader tatt opp en del energiøkonomiseringsspørsmål. Disse er presentert som om Regjeringen ikke har noen politikk på dette felt. Blant annet av denne grunn har jeg villet gi de opplysninger jeg nå er kommet med.

Regjeringen har til hensikt våren 1977 å legge fram en melding om energiøkonomisering slik at Stortinget kan få drøfte dette spørsmål på et bredt grunnlag.

Tilgangen på energi er noe av den økonomiske livsnerven i vårt samfunn på samme måten som i andre høyt industrialiserte land.

Det har avgjørende innflytelse på vesentlige deler av vårt arbeidsliv og på den levestandard som oppfattes som selv sagt av mange.

En nødvendig sparing av energi i framtida er derfor en sammensatt og vanskelig oppgave. En politikk langs slike linjer må bygge på realisme og planfast styring. Regjeringen vil bidra til dette ved sine opplegg.
